

7

บทบาท กสทช. กับอนาคตกิจการวิทยุ โทรทัศน์และโทรคมนาคมไทย

เมื่อคลื่นความถี่เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติ กสทช. จึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดนโยบายและกำกับทิศทางของสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และโทรคมนาคมในสังคมไทย ที่จะผูกพันชีวิตประจำวันของคนไทยกว่า 65 ล้านคน ในช่วงสองปีที่ผ่านมา กสทช. กลายเป็นข่าวด้วยประเด็นต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งเรื่องดีแทคสัญญาถูกล้ม กรณีรายการไทยแลนด์ กีฬาเทนนิส สัมปทานดาวเทียม วิทยุชุมชน การถ่ายทอดฟุตบอลยูโรหรือกรณีจ่อดำเนินการประมูล 3G การเซ็นเซอร์ตัวเองของละครเหนือเมฆ รวมทั้งเรื่องภายในองค์กร เช่น การขึ้นเงินเดือน กสทช. เหล่านี้ล้วนเป็นกระจกสะท้อนสังคมไทยในโลกยุคดิจิทัลได้ดียิ่ง

กว่าจะคลอดกรรมการ กสทช.

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กสทช. เป็นองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553¹ ซึ่งตราขึ้นตามมาตรา 47 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่บัญญัติให้ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และโทรคมนาคม ซึ่งเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน มีสำนักงาน กสทช. เป็นหน่วยงานธุรการ และระหว่างยังไม่ได้แต่งตั้ง กสทช. (20 ธันวาคม 2553-6 ตุลาคม 2554) กำหนดให้คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กทช. ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะ กสทช. ไปก่อน

หลังจากกระบวนการสรรหาและคัดเลือกที่กินเวลาข้ามปีเสร็จสิ้นลง วุฒิสภาก็ได้ลงคะแนนเลือกกรรมการ กสทช. 11 คน จากผู้ได้รับการเสนอชื่อทั้งหมด 44 คน (จากการสรรหา 22 คน และคัดเลือกมาจากบุคคลและองค์กรต่างๆ อีก 22 คน) ได้แก่ พล.อ.อ.ธเรศ ปุณศรี เป็นประธานกรรมการ พ.อ.นที ศุกลรัตน์ และ พ.อ.เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ เป็นรองประธานกรรมการ โดยมี พล.ท.พีระพงษ์ มานะกิจ สุทธิพล ทวีชัยการ พ.ต.อ.ทวีศักดิ์ งามสง่า ประเสริฐ ศิลพิพัฒน์ ธวัชชัย จิตรภักษ์นันท์ สุภิญญา กลางณรงค์ ประวิทย์ ลีสถาพรพงศ์ และ พล.อ.สุกิจ ขมะสุนทร เป็นกรรมการ แต่งตั้งเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2554² ท่ามกลางเสียงวิพากษ์วิจารณ์หลายประเด็น เช่น กรรมการกว่าครึ่งเป็นเครือข่ายคนในกองทัพ ซึ่งมีคลื่นความถี่อยู่ในมือจำนวนมาก แม้แต่สุภิญญา กลางณรงค์ จากภาคประชาสังคมด้านสื่อเอง ก็ถูกตั้งคำถามถึงความเหมาะสมในการเป็นกรรมการ ทั้งที่เป็นผู้ร่าง พ.ร.บ. กสทช. มากับมือ³

มหากาพย์ 3G

3G คือเทคโนโลยีการสื่อสารในยุคที่ 3 (Third Generation) ที่จะทำให้การรับส่งข้อมูลแบบไร้สายเป็นไปได้เร็วขึ้น ด้วยช่องสัญญาณความถี่และความจุในการรับส่งข้อมูลที่มากกว่า ทำให้ประสิทธิภาพในการรับส่งข้อมูล บริการระบบเสียงดีขึ้น สามารถให้บริการมัลติมีเดียได้เต็มที่และสมบูรณ์แบบขึ้น การมาถึงของ 3G จะช่วยให้อัตราการเข้าถึง broadband ของคนไทยเพิ่มขึ้นด้วย

ความพยายามก้าวไปสู่ยุค 3G ของไทยนั้น มีมาหลายปีก่อนหน้า ตั้งแต่ปี 2551 กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือไอซีทีหารือร่วมกับคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) และผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั้งหมด เพื่อพัฒนาคลื่นความถี่จาก 2G เป็นระบบ 3G ด้วยเทคโนโลยี HSDPA (High-Speed Data Packet Access) ภายใต้สัญญาสัมปทานเดิม⁴ แต่ด้วยข้อจำกัดด้านคลื่นความถี่และอุปกรณ์ที่ใช้ รวมทั้งความเห็นที่ไม่ลงรอยกันระหว่างหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องในเรื่องสัญญาสัมปทาน ทำให้ภาคแรกของมหากาพย์ 3G หยุดอยู่เพียงแค่นั้น

ภาคสองเริ่มต้นขึ้นในปีต่อมาเมื่อ กทช. พยายามเปิดประมูลคลื่นความถี่ย่าน 2.1 GHz เพื่อให้บริการ 3G เป็นการประมูลแบบซื้อขาด 15 ปี ต่างจากสัมปทานเดิม ที่ผู้ให้บริการต้องจ่ายค่าใช้สัมปทานร้อยละ 20-30 ให้กับเจ้าของคลื่นความถี่ แต่มีการร้องเรียนและเลื่อนการประมูลออกไป ปีถัดมา กทช. ชุดใหม่มีมติให้ออกใบอนุญาตย่านความถี่ 2100 MHz บนเทคโนโลยี 3.9G หรือเทคโนโลยี HSPA+ ที่สามารถรับส่งข้อมูลเร็วกว่าถึง 20 เท่า เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขจากเดิมที่จะให้ใบอนุญาต 4 ใบ (2x10 MHz 3 ใบ และ 2x15 MHz 1 ใบ) เป็นให้ใบอนุญาต 2x15 MHz 3 ใบเท่ากัน เพื่อลดความได้เปรียบเสียเปรียบในการให้บริการ⁵ ภาคสองของมหากาพย์ 3G จบลงตรงที่ กสท. โทรคมนาคมและทีโอทีต่างฟ้องร้องต่อศาลปกครอง และศาลปกครองสูงสุดพิพากษาให้ระงับการประมูล

ภาคต่อมาของการประมูล 3G ไทยเกิดขึ้นอีกครั้งในยุคที่มี กสทช. แล้ว ท่ามกลางเสียงวิจารณ์จากหลายฝ่ายในสองประเด็นสำคัญ นั่นคือ

(1) การลดปริมาณคลื่นสูงสุดที่โอเปอเรเตอร์แต่ละรายจะสามารถประมูลได้ให้เหลือไม่เกิน 15 MHz จากคลื่นทั้งหมด 45 MHz โดยแบ่งออกเป็น 9 ขึ้น (หรือ 9 สล็อต) ขึ้นละ 5 MHz สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ จากทีดีอาร์ไอเห็นว่า “การประมูลที่มีขึ้นก็จะกลายเป็นเรื่องตลกกระดักชาติทันที เพราะไม่มีประโยชน์ที่จะแบ่งคลื่นออกเป็นขึ้น ขึ้นละ 5 MHz เนื่องจากไม่ว่าจะแบ่งหรือไม่อย่างไร ก็จะทำให้โอเปอเรเตอร์แต่ละรายได้คลื่นเท่ากันคือ รายละ 15 MHz อยู่ดี ที่สำคัญ จะเกิดการฮั้วกันในการประมูลค่อนข้างแน่นอน เพราะราคาประมูลจะใกล้เคียงกับราคาตั้งต้น...เหลือเพียงเรื่องเดียวเท่านั้นที่อาจทำให้มีการแข่งขันกันได้บ้างก็คือ ย่านความถี่ที่โอเปอเรเตอร์แต่ละรายได้รับแตกต่างกัน แต่ก็สำคัญน้อยกว่าปริมาณคลื่นความถี่มาก”⁶

(2) การกำหนดราคาประมูลตั้งต้นกำหนดไว้ที่ขึ้นละ 4,500 ล้านบาทนั้น ต่ำเกินไป ต่ำกว่าราคาที่ กสทช. ว่าจ้างให้คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาฯ ศึกษาว่ามูลค่าของคลื่นอยู่ที่ประมาณ 6,440 ล้านบาท และยังต่ำมากขึ้นเมื่อคำนวณประโยชน์ที่โอเปอเรเตอร์ได้รับจากการไม่ต้องจ่ายค่าสัมปทานให้รัฐ ซึ่งมีมูลค่าถึง 4.8 หมื่นล้านบาท ในปี 2554⁷

แต่เพียงนี้ เสียงวิจารณ์และการยื่นฟ้องต่อศาลปกครองถึง 6 คดี ไม่เกิดผลอันใด การประมูลคลื่นความถี่เพื่อให้บริการ 3G จึงเกิดขึ้นและจบลงด้วยการเคาะราคาเพิ่มขึ้นเพียง 3 ใบ โดยบริษัทแอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค (บริษัทลูกของเอไอเอส) แบ่งเป็น 4,950 ล้านบาท 2 ใบ และ 4,725 ล้านบาท 1 ใบ รวมมูลค่า 14,625 ล้านบาท อีก 6 ใบนั้น เรียล ฟิวเจอร์ (บริษัทลูกของทรู) และดีแทคเนทเวอร์ค (บริษัทลูกของดีแทค) เสนอราคาตามที่ตั้งต้นไว้คือ ใบละ 4,500 ล้านบาท รายละ 3 ใบเท่ากัน รวม 13,500 ล้านบาท มูลค่ารวมของการประมูลเท่ากับ 41,625 ล้านบาท สูงจากราคาตั้งต้นเพียงร้อยละ 2.78 เท่านั้น⁸

แม้การประมูล 3G ของไทยจะยืดเยื้อเป็นมหากาพย์ และยังคงวนเวียนดูเผื่อดต่อเนื่องหลังการประมูลวันที่ 16 ตุลาคม 2555 ทั้งข้อเสนอให้มีการประมูลใหม่ การส่งเรื่องให้ ปปช.ตรวจสอบ ไปจนถึงเสียงข้างน้อยใน กสทช. ที่ขอให้ทบทวนการประมูล ฯลฯ⁹ แต่วันนี้สังคมไทยก็มีความหวังเรื่องรองขึ้นแล้วว่าจะได้ใช้เทคโนโลยี 3G จริงๆ ในอีกไม่นานนัก

บอลลูน ปรากฏการณ์จอดำ และเลือกกระดาด

กลายเป็นปัญหาใหญ่ เมื่อแฟนบอลชาวไทยที่ดูฟรีทีวีช่อง 3 5 9 ผ่านทรูวิชั่นส์ ในช่วงเวลาการแข่งขันฟุตบอลยูโร 2012 กลับปรากฏ “จอดำ” ขึ้น ทั้งที่ฟรีทีวีควรเป็นช่องที่ไม่ว่าใครก็เข้าถึงได้ เป็นคำถามถึง “กระบี่” ในมือ กสทช. ว่าจะมีพลังมากแค่ไหน

บริษัทจีเอ็มเอ็มแกรมมี่ ผู้ได้ลิขสิทธิ์การถ่ายทอดฟุตบอลยูโร 2012 ได้ตกลงให้ลิขสิทธิ์กับช่อง 3, 5, 9, และผู้ประกอบการเคเบิลทีวี DTV แบ่งกำไรโฆษณากันคนละครึ่ง และแกรมมี่ก็ขายกล่องจีเอ็มเอ็มแซทไปด้วย โดยตัดสัญญาฉบับแพร่ภาพที่ไปยังกล่องทีวีดาวเทียมของทรูวิชั่นส์ ทำให้ผู้ที่รับชมช่องฟรีทีวีผ่านทรู ไม่สามารถรับชมบอลยูโรได้ ธนา เจริญจักริยะ ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร จีเอ็มเอ็มแซท จำกัด ให้เหตุผลว่า สหพันธ์ฟุตบอลแห่งยุโรป (ยูฟ่า) เจ้าของลิขสิทธิ์ มีกฎกติกาเข้มงวดให้ผู้รับสิทธิเผยแพร่ในแต่ละประเทศควบคุมสัญญาณการออกอากาศครอบคลุมเฉพาะพื้นที่ประเทศตัวเองเท่านั้น กล่องดาวเทียมที่ไม่มีระบบควบคุมสัญญาณจึงไม่สามารถดูได้ ผู้ชมทั่วไปจึงสามารถรับชมฟุตบอลยูโรได้จากเสาอากาศข้างปลา¹⁰

เหตุพิพาทจึงเข้ามาสู่ กสทช. ในฐานะองค์กรกำกับดูแลกิจการวิทยุและโทรทัศน์ โดยทรูวิชั่นส์เห็นว่าไม่เป็นธรรมกับลูกค้าทรู 2 ล้านราย และผู้ใช้เครื่องรับสัญญาณดาวเทียมอื่นกว่า 10 ล้านครัวเรือน ที่ต้องซื้อกล่องรับสัญญาณใหม่เพื่อรับชมฟุตบอลยูโรที่ถ่ายทอดผ่านฟรีทีวี¹¹ กสทช. จึงแย้งว่าหากทรูไม่สามารถแพร่ภาพรายการทีวีในระบบปกติตามที่โฆษณาไว้กับประชาชน จะเข้าข่ายความผิดและได้รับโทษปรับวันละ 20,000 บาท

ขณะที่แกรมนี้อาจได้ทำหนังสือสอบถามไปทางยูฟ่าและได้รับคำตอบว่า แม้จะมีฟรีทีวีอยู่บนแพลตฟอร์มของทรูวิชั่นส์ แต่เนื่องจากเป็นระบบเพย์ทีวีจึงไม่สามารถถ่ายทอดสดต่อได้¹² แพนบอลจำนวนหนึ่งจึงต้องดูฟุตบอลยูโรจากเสาอากาศข้างปลา

สฤณี อาชวานันทกุล นักวิชาการอิสระ อ้างถึงความเห็นผู้เชี่ยวชาญด้านลิขสิทธิ์ว่า ปกติแล้วสัญญาของยูฟ่าและฟีฟ่าจะให้สิทธิทั้งหมดในการเผยแพร่ไม่ว่าผ่านระบบฟรีทีวีหรือเคเบิล การเผยแพร่สัญญาณต้องเป็นแบบปล่อยสัญญาณ pass through ไม่แก้ไขตัดแปลงรายการ ไม่ใช่เรื่องอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์ช่วง (sublicense) แต่อย่างใด ปัญหาเกิดจากการนิยาม “ฟรีทีวี” ที่แตกต่างกัน ช่อง 3, 5, 9 มองว่าตัวเองมีหน้าที่ตามสัญญาสัมปทานเท่านั้นคือ ออกอากาศภาคพื้นดิน ไม่รับผิดชอบการทวนสัญญาณของทีวีดาวเทียมที่เอาฟรีทีวีไปออก ขณะที่คนทั่วไปมองว่าฟรีทีวีคือบริการสาธารณะ ทุกคนต้องเข้าถึงได้เท่าเทียมกันไม่ว่าจะดูผ่านเครื่องมืออะไร¹³

กรณียูโรจอดำจึงเป็นอีกหนึ่งด้านที่ผู้บริโภคสื่อผิดหวังกับบทบาทของ กสทช. และนั่งจ้องจอดำจนหมดฤดูกาลแข่งขัน กสทช. ไม่สามารถทำให้ทรูวิชั่นส์ออกอากาศของทีวีหลักดังกล่าวได้โดยไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ ทั้งนี้ เพราะยังไม่มีกฎหมายลิขสิทธิ์ของโทรทัศน์ นั่นคือ “กฎของช่องรายการที่ต้องมี” ที่บังคับใช้กับผู้ประกอบการโทรทัศน์ ไม่ว่าจะเป็นฟรีทีวีหรือเพย์ทีวี ว่าต้องให้ประชาชนรับชมรายการที่แพร่ภาพผ่านสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีได้ทุกรายการ ไม่ว่าจะผ่านกล่องรับสัญญาณระบบใดก็ตาม¹⁴ นอกจากนี้ กสทช. ยังขาดเครื่องมือและกลไกที่มีประสิทธิภาพในการกำกับดูแลกิจการวิทยุโทรทัศน์ และไม่เท่าทันข้อตกลงทางธุรกิจที่มีการแข่งขันรุนแรง

วิทยุชุมชน

วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อที่กลับมาได้รับความสนใจจากประชาชนอีกครั้งในช่วงระหว่างความขัดแย้งทางการเมืองในสังคมไทย และ กสทช. ก็ถูกคาดหวังให้เข้ามาจัดระเบียบวิทยุขนาดเล็กกว่า 7,000 สถานี ทั้งวิทยุชุมชน วิทยุธุรกิจขนาดเล็ก วิทยุการเมือง วิทยุศาสนา วิทยุของท้องถิ่น ฯลฯ

กทช. ได้ประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการประกอบกิจการบริการชุมชนชั่วคราว (วิทยุกระจายเสียงชุมชน) เพื่อให้ผู้ประกอบการวิทยุกระจายเสียงชุมชนรับใบอนุญาตเป็นการชั่วคราว ในระหว่างที่ยังจัดตั้งองค์กรที่ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมไม่แล้วเสร็จ กทช. ขยายเวลาการทดลองออกอากาศไปแล้ว 2 ครั้ง เมื่อ 21 พฤษภาคม 2553 และ 17 มีนาคม 2554 โดยสิ้นสุดการคุ้มครองการทดลองออกอากาศในลักษณะชั่วคราวในวันที่ 10 มกราคม 2555 ต่อมาเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2554 กสทช. ก็ขยายเวลาให้ผู้แจ้งความประสงค์จะประกอบกิจการกระจายเสียงและได้รับสิทธิทดลองออกอากาศในลักษณะชั่วคราว 6,601 สถานีเพิ่มไปอีก 300 วัน¹⁵

แต่เมื่อ กสท. ประกาศหลักเกณฑ์การอนุญาตทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง พ.ศ. 2555 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 20 กันยายน 2555 ก็เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากคนหลายกลุ่ม

เสียงคัดค้านแรกตั้งขึ้นจากสถานีวิทยุเสียงธรรมที่ดำเนินงานโดยศิษย์ของหลวงตามหาบัว พระครูวิจิตรวิโร หรือพระอาจารย์โกไม่ ระบุว่า การออกประกาศดังกล่าวบังคับให้ผู้ประกอบการวิทยุรายใหม่ต้องลดกำลังส่งเหลือ 500 วัตต์ ลดความสูงเสาเหลือ 60 เมตร และลดรัศมีกระจายเสียงเหลือ 20 กม. ทำให้ประชาชนที่รับฟังรายการธรรมะจากสถานีวิทยุเสียงธรรม 126 สถานีทั่วประเทศได้รับความเดือดร้อน แม้พระสายวัดป่าและฆราวาสกว่า 1 แสนราย เคยลงชื่อขอให้แก้ไขประกาศก็ไม่เป็นผล และยังมีการแจ้งความจับสถานีวิทยุเสียงธรรมที่ อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์ พระสายวัดป่าจำนวน 2,200 รูป จึงร่วมกันทำสังฆกรรมลงนาคธรรมคว่ำบาตร กสทช.¹⁶

นอกจากนี้ ยังมีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบสภาผู้แทนราษฎรว่า กสทช. ลิดรอนสิทธิเสรีภาพในการประกอบกิจการวิทยุชุมชน ไม่ชัดเจนในการทำประชาพิจารณ์ทั้งในเรื่องความสูงของเสากระจายเสียง กำลังของเครื่อง

ส่งกระจายเสียง และการเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตออกอากาศซ้ำซ้อน วิทยุชุมชนหลายแห่งที่อยู่ในระหว่างทดลองออกอากาศจึงถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมเนื่องจากไม่มีใบอนุญาตออกอากาศ หรือใช้ใบอนุญาตออกอากาศผิดประเภท¹⁷

กลุ่มผู้ประกอบการวิทยุชุมชนยังได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง ว่าการที่ กสทช. ออกประกาศกำหนดให้ผู้ได้รับสิทธิทดลองออกอากาศในลักษณะชั่วคราว ก่อน 24 กรกฎาคม 2552 เท่านั้น ที่มีสิทธิยื่นคำร้องขอทดลองประกอบกิจการ ผู้ที่ไม่เข้าเกณฑ์จึงได้รับความเสียหาย จึงต้องการให้ กสทช. เปิดลงทะเบียนใหม่ให้กับผู้ที่ไม่ได้รับสิทธิทดลองออกอากาศ ขอให้ระงับการจับกุมหรือการดำเนินคดี และยกเลิกกระบวนการที่เกี่ยวข้องที่มีขั้นตอนยุ่งยากเป็นการละเมิดสมควร¹⁸

ล่าสุด กสทช. ได้ขยายระยะเวลายื่นขอใบอนุญาตทดลองประกอบกิจการกระจายเสียงถึง 18 กุมภาพันธ์ 2556 เนื่องจากผู้ประกอบการวิทยุอีกกว่า 2,000 ราย ยังไม่เข้ามายื่นขอ และหากผู้ประกอบการวิทยุไม่เข้ามายื่นขอทดลองประกอบกิจการ แล้วพบว่ากระทำความผิดก็จะปิดสถานีทันที¹⁹ ขณะเดียวกัน กสทช. ได้มอบใบอนุญาตทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุชุมชนรอบแรก 515 สถานี แบ่งเป็นประเภทบริการธุรกิจ 404 สถานี บริการสาธารณะ 67 สถานี และบริการชุมชน 44 สถานี กำหนดระยะเวลาใบอนุญาต 1 ปี ต่อมาออกเพิ่มเติมอีก 143 สถานี แบ่งออกเป็นประเภทบริการธุรกิจ 93 สถานี บริการสาธารณะ 30 สถานี และบริการชุมชน 20 สถานี²⁰

แต่ผลงานของ กสทช. คราวนี้ก็มีเสียงวิจารณ์ต่อว่าเป็นเพียงการไขว่ผลงาน การให้สถานีวิทยุแต่ละแห่งเลือกขึ้นทะเบียนให้เหมาะกับประเภทของตัวเอง เป็นบริการธุรกิจ บริการสาธารณะ และบริการชุมชนนั้น ยังมีปัญหาการเลียงค่าธรรมเนียมและไม่มีการตรวจสอบจริงกับพื้นที่ นอกจากนี้แล้ว กสทช. ควรจะมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนสื่อชุมชน แทนการไล่ปิดวิทยุชุมชนเมื่อพบกระทำที่เข้าข่ายเป็นความผิดแบบที่ผ่านมา²¹

ภาระอันใหญ่หลวงของ กสทช. ที่สังคมไทย (ไม่) สมหวัง

เสียงวิพากษ์วิจารณ์จากนักวิชาการหลากหลายสาขาในเวทีเสวนาสาธารณะ หัวข้อ “1 ปี กสทช. กับความสมหวังหรือไม่สมหวังของสังคมไทย”²² เป็นกระแสบานใหญ่ที่สะท้อนความคาดหวังที่สังคมไทยมีต่อ กสทช. ในรอบปีที่ผ่านมาได้เป็นอย่างดี มีทั้งความเห็นต่อบทบาท กสทช. ที่เกิดจากการทำงานว่ายังไม่ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือไว้วางใจ เพราะไม่ชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ หรือการมองเห็นปัญหา ส่งผลสู่รูปธรรมการปฏิบัติที่กลายเป็นข้อกลางแฉของประชาชน จนทำให้ กสทช. กลายเป็นเพียงเสือกระดาษตัวใหญ่เท่านั้น

หากมองย้อนไป การเกิดขึ้นของ กสทช. ถือประสบความสำเร็จในการต่อสู้เพื่อสิทธิเสรีภาพประการหนึ่ง ที่เปลี่ยนอำนาจการสื่อสารจากที่เคยผูกขาดกับอำนาจรัฐและทุน มาเป็นเรื่องอำนาจของสาธารณะและทุน วิธีคิดสำคัญของ กสทช. จึงควรอิงอยู่กับการกำกับดูแลให้เกิดช่องทางที่ประชาชนทุกคน ทุกกลุ่ม ทุกเพศ และทุกวัย มีสิทธิเสรีภาพในการสื่อสารและเข้าถึงการสื่อสารโดยทั่วถึงกัน ดังที่ จิรนุช เปรมชัยพร ผู้อำนวยการเว็บไซต์ประชาไทระบุไว้ว่า “คนกำกับดูแลสื่อที่สำคัญที่สุดคือประชาชน สิ่งที่ กสทช. ควรทำคือการส่งเสริมและเปิดช่องทางให้ประชาชนที่ลุกขึ้นมาต่อต้านคัดค้านแปลงเสียงเมื่อเกิดการนำเสนอข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง โดยอยู่ในสังคมที่เชื่อว่าประชาชนฉลาด และจะฉลาดขึ้นได้”²³

ภารกิจข้างหน้าที่ของ กสทช. จึงยังเป็นหนทางพิสูจน์กรรมกรทั้ง 11 คน ทั้งเรื่องสืบเนื่องจากการประมูล 3G การเรียกคืนคลื่น การเปลี่ยนผ่านทีวีระบบอนาล็อกสู่ดิจิทัล การกำกับดูแลเนื้อหาสื่อ ทั้งในกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และโทรคมนาคม ว่าไม่ใช่เสือกระดาษ แต่ขณะเดียวกันก็ต้องไม่ใช่เสือตัวใหญ่ที่มีอำนาจเหนือประชาชนด้วยเช่นกัน

